

Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster

(senast ändrad genom SFS 2011:1031)

1 kap.	Lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser	56
	Lagens innehåll	56
	Lagens tillämpningsområde	56
	Verksamheter som omfattas av lagen	57
	Undantag från lagens tillämpningsområde	58
	Allmänna bestämmelser	60
2 kap.	Definitioner	61
	Allmänna definitioner	61
	Definitioner som gäller endast 15 kap.	64
3 kap.	Tröskelvärden	64
	Tröskelvärdenas storlek	64
	Beräkning av värdet av ett kontrakt	64
	Förbud i vissa fall mot att dela upp en upphandling	64
	Kontrakt som omfattar både varor och tjänster	64
	Upphandling av delkontrakt	64
	Byggentreprenadkontrakt	65
	Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid	65
	Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som skall förnyas	65
	Vissa tjänstekontrakt	65
	Ramavtal	65
4 kap.	Upphandlingsförfaranden	66
	Öppet, selektivt och förhandlat förfarande	66
	Tilldelning av kontrakt utan föregående annonsering	66
	Projekttävling	67
	Inköpscentraler	67
5 kap.	Ramavtal	67
	Tillämpliga bestämmelser	67
5 a kap.	Elektronisk auktion	67
	Tillämpningsområdet	67
	Förfrågningsunderlag	67
	Första utvärdering av anbud	68
	Inbjudan att lämna nya priser eller värden m.m.	68
	Upplysningar till anbudsgivarna	68
	Avslutande av en elektronisk auktion	68
6 kap.	Tekniska specifikationer och särskilda kontraktsvillkor i förfrågningsunderlag m.m.	69
	Tekniska specifikationer	69
	Tekniska specifikationer som hänvisar till en standard	69
	Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav	69
	Uppgifter om ursprung, tillverkning m.m.	69
	Likvärdiga lösningar	69
	Miljömärken	70
	Erkända organ	70
	Tillhandahållande av tekniska specifikationer	70
	Anbud med alternativa utföranden	70
	Underentreprenad	70

LUF

	Information om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor	71
	Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt	71
7 kap.	Annonsering av upphandling	71
	Obligatorisk och icke-obligatorisk annonsering av upphandlingar	71
	Olika slag av annonsering	71
	Information om planerade upphandlingar (förhandsannonsering)	71
	Inbjudan genom förhandsannonsering att lämna intresseanmälan	71
	Annonsering om kvalificeringssystem	71
	Annonsering om resultatet av en upphandling (efterannonsering)	72
	Annonsering vid förhandsinsyn	72
8 kap.	Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud m.m.	72
	Förhållanden som skall beaktas när tidsfristernas längd bestäms	72
	Tidsfrist vid öppet förfarande	72
	Tidsfrister vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering	72
	Tidsfrist efter förhandsannonsering	72
	Förkortad tidsfrist vid användning av elektroniska medel	73
	Förlängning av tidsfrister	73
	Tillhandahållande av förfrågningsunderlag vid öppet förfarande	73
9 kap.	Kommunikation, information och dokumentation	75
	Regler för kommunikation	75
	Skyldighet att lämna in intyg m.m.	75
	Bekräftelse av ansökan om att få lämna anbud	75
	Uppgifter från leverantörer skall bevaras säkert	75
	Öppnande av anbud	75
	Rättelse av fel, förtydligande och komplettering	76
	Information till leverantörer	76
	Anbudsgivare är bunden av sitt anbud	76
	Beslut om kvalificering av leverantör	76
	Underrättelse om att uteslutning övervägs	77
	Bevarande av information	77
10 kap.	Uteslutning av leverantörer	77
	Omständigheter som skall medföra uteslutning av leverantörer ..	77
	Omständigheter som får medföra uteslutning av leverantörer ...	78
	Intyg och bevis angående leverantör	78
11 kap.	Kvalificering och urvalsbedömning	78
	Inledande bestämmelse	78
	Kvalificeringssystem	78
	Kvalitativa urvalskriterier	79
	Kvalitetssäkringsstandarder	80
	Standarder för miljöledning	80
	Begränsad kontroll	80
12 kap.	Tilldelning av kontrakt	80
	Alternativa grunder för tilldelning av kontrakt	80
	Viktning av kriterier	81
	Onormalt låga anbud	81
13 kap.	Projekttävlingar på tjänsteområdet	81
	Tillämpningsområdet	81
	Tröskelvärden för projekttävlingar	81
	Val av deltagare	82

	Annonsering	82
	Kommunikation och information	82
	Jury och dess sammansättning	82
	Juryns beslut	82
14 kap.	Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land	82
	Tillämpningsområdet	82
	Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land får förkastas	82
	Företräde vid flera likvärdiga anbud	83
15 kap.	Upphandling som inte omfattas av direktivet	83
	Tillämpningsområdet	83
	Tillämpliga bestämmelser	83
	Upphandlingsförfaranden	83
	Beräkning av värdet av ett kontrakt	83
	Annonsering	83
	Innehåll i en annons m.m.	84
	Annonsering vid förhandsinsyn	84
	Kommunikationsmedel vid upphandling	84
	Tidsfrister för att lämna anbudsansökningar och anbud	84
	Mottagande och öppnande av anbud	84
	Rättelse av fel, förtydligande och komplettering	84
	Kontroll och uteslutning av leverantörer	85
	Begränsad kontroll	85
	Prövning av anbudsansökningar och anbud	85
	Tillgång till andra företags kapacitet	85
	Alternativa grunder för tilldelning av kontrakt	85
	Onormalt låga anbud	86
	Dokumentation, underrättelse och förvaring av handlingar	86
	Meddelande till kommissionen om resultatet av en upphandling av B-tjänster	86
	Projekttävlingar	86
16 kap.	Avtalsspärr, överprövning och skadestånd	86
	Avtalsspärr	86
	Överprövning	87
	Beräkning av vissa tider	88
	Förbud mot överklagande	89
	Skadestånd	89
17 kap.	Upphandlingsskadeavgift	89
	Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift	89
	Behörig domstol	89
	Avgiftens storlek	89
	Tidsfrister för ansökan om avgift	89
	Betalning av avgift m.m.	90
18 kap.	Tillsyn	90
	Allmänna bestämmelser om tillsyn	90
	Föreläggande	90
	Behörig domstol	90
	Propositioner	90
	Bilaga 1 Förteckning över byggtreprenadkontrakt	91
	Bilaga 2 Förteckning över tjänstekontrakt (A-tjänster)	95
	Bilaga 3 Förteckning över tjänstekontrakt (B-tjänster)	96
	Bilaga 4 Definitioner av vissa tekniska specifikationer	97

LUF

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns föreskrifter om

- lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser (1 kap.),
- definitioner (2 kap.),
- tröskelvärden (3 kap.),
- upphandlingsförfaranden (4 kap.),
- ramavtal (5 kap.),
- elektronisk auktion (5 a kap.),
- tekniska specifikationer och särskilda kontraktsvillkor i förfrågningsunderlag m.m. (6 kap.),
- annonsering av upphandling (7 kap.),
- tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud m.m. (8 kap.),
- kommunikation, information och dokumentation (9 kap.),
- uteslutning av leverantörer (10 kap.),
- kvalificering och urvalsbedömning (11 kap.),
- tilldelning av kontrakt (12 kap.),
- projekttävlingar på tjänsteområdet (13 kap.),
- anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land (14 kap.),
- upphandling som inte omfattas av direktivet (15 kap.),
- avtalsspärr, överprövning och skadestånd (16 kap.),
- upphandlingsskadeavgift (17 kap.), och
- tillsyn (18 kap.).

Till lagen hör följande bilagor

- Förteckning över byggentreprenadkontrakt (bilaga 1).
- Förteckning över tjänstekontrakt (A-tjänster) (bilaga 2).
- Förteckning över tjänstekontrakt (B-tjänster) (bilaga 3).
- Definition av vissa tekniska specifikationer (bilaga 4). *Lag (2010:572)*

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller för upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster enligt 4–10 §§. Lagen gäller också då en upphandlande enhet anordnar projekttävlingar. Vad som avses med upphandling och upphandlande enhet framgår av 2 kap. 23 § respektive 20 §.

Endast 15 kap. tillämpas i fråga om upphandling som

1. avser tjänster enligt bilaga 3 (B-tjänster), eller
2. avser andra kontrakt, vars värde understiger de tröskelvärden som anges i lagen.

I fråga om upphandling som avser tjänster som anges i bilaga 2 (A-tjänster) tillämpas inte 13 kap.

En upphandling som avser både A-tjänster och B-tjänster ska anses vara en upphandling av A-tjänster om värdet av A-tjänsterna överstiger värdet av B-tjänsterna. I annat fall ska upphandlingen i sin helhet anses vara en upphandling av B-tjänster.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling CPV-referensnummer för byggentreprenadkontrakt samt CPC- och CPV-referensnummer för A-tjänster och B-tjänster. *Lag (2011:1031)*

3 § Det finns bestämmelser om offentlig upphandling i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

3 a § Denna lag gäller inte för upphandling som

1. omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller
2. är undantagen enligt 1 kap. 7, 8, 9 eller 10 § den lagen. *Lag (2011:1031)*

Verksamheter som omfattas av lagen

Gas, värme, el och dricksvatten

4 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av

1. tillhandahållande eller drift av fasta publika nät i samband med produktion, transport eller distribution av gas, värme, el eller dricksvatten, eller
2. leverans av gas, värme, el eller dricksvatten till sådana nät som avses i 1.

5 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till ett publikt nät, skall detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 4 §, om

1. enhetens produktion är en oundviklig följd av en annan verksamhet än någon av dem som avses i 4, 7, 8, 9 eller 10 §,
2. leverans till det publika nätet endast syftar till att använda denna produktion ekonomiskt, och
3. sådana leveranser uppgår till högst 20 procent av enhetens omsättning, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

6 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el eller dricksvatten till ett publikt nät, skall detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 4 §, om

1. enhetens produktion behövs för en annan verksamhet än någon av dem som avses i 4, 7, 8, 9 eller 10 §,
2. leverans till det publika nätet beror endast på enhetens egen förbrukning, och
3. sådana leveranser uppgår till högst 30 procent av enhetens totala produktion av el respektive dricksvatten, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

7 § Denna lag gäller även för upphandling som görs och projekttävlingar som anordnas av en upphandlande enhet som bedriver verksamhet som avser dricksvatten enligt 4 §, om upphandlingen eller projekttävlingen har anknytning till

1. vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning eller dränering och den volym vatten som används för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 procent av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller
2. bortföring eller rening av avloppsvatten.

Transporttjänster

8 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av tillhandahållande eller drift av publika nät i form av transporter med järnväg, automatiserade system, spårväg, tunnelbana, buss, trådbuss eller linbana.

Ett nät för transporttjänster skall anses finnas om tjänsten tillhandahålls enligt villkor som fastställts av en behörig myndighet och som avser linjesträckning, tillgänglig transportkapacitet, turtäthet och liknande förhållanden.

Första stycket gäller inte sådan busstransportverksamhet som anges i 22 §.

Posttjänster m.m.

9 § Denna lag omfattar en verksamhet som består av tjänster enligt 2 kap. 13 §.

Prospektering eller utvinning av olja, gas, kol eller andra fasta bränslen samt tillhandahållande av hamnar och flygplatser

10 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

1. prospektera eller utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen, eller
2. ge tillgång till flygplatser, hamnar eller andra terminaler för transporter i luften eller till havs eller på inre vattenvägar.

LUF

Undantag från lagens tillämpningsområde

Byggkoncessioner och tjänstekoncessioner

11 § Denna lag gäller inte vid tilldelning av byggkoncessioner eller tjänstekoncessioner som beviljas för sådan verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 4–10 §§.

Kontrakt för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

12 § Denna lag gäller inte för anskaffningar som görs vid återförsäljning eller uthyrning till tredje man, om den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut föremålet för kontraktet och även andra har rätt att sälja eller hyra ut det på samma villkor som den upphandlande enheten.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de varukategorier och verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket. *Lag (2010:572)*

Verksamhet i tredje land samt anmälan till kommissionen

13 § Denna lag gäller inte vid upphandling som görs för att i ett land som inte är bundet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) utöva sådan verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 4–10 §§ utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område i ett eller flera EES-länder.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket. *Lag (2010:572)*

Undantag på grund av sekretess

13 a § Bestämmelserna i denna lag gäller inte för upphandling som omfattas av sekretess. *Lag (2011:1031)*

Upphandling enligt andra internationella regler

14 § Denna lag gäller inte upphandling som omfattas av andra bestämmelser och görs enligt

1. ett internationellt avtal mellan någon av staterna inom EES och någon annan stat för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande staterna,
2. upphandlingsförfaranden som har överenskommits i ett internationellt avtal med anknytning till stationering av militär personal, eller
3. upphandlingsförfaranden som har överenskommits i en internationell organisation.

Anknutna företag och samriskföretag

15 § Under de förutsättningar som anges i 16 § gäller inte denna lag för kontrakt som

1. en upphandlande enhet tilldelar ett anknutet företag, eller
2. ett samriskföretag, bildat uteslutande av flera upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 4–10 §§, tilldelar ett företag som är anknutet till någon av dem.

16 § Bestämmelserna i 15 § gäller under förutsättning att leverans med anledning av tilldelningen av byggentreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt motsvarar minst 80 procent av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning av byggentreprenader, varor respektive tjänster under de föregående tre åren.

Om ett anknutet företag inte kan visa sin omsättning för de föregående tre åren på grund av tidpunkten för företagets etablering eller verksamhetens påbörjande, får företaget genom prognoser för verksamheten eller på något annat sätt göra sannolikt att den andel av omsättningen som avses i första stycket kommer att uppnås.

Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten tillhandahåller samma eller liknande byggentreprenader, varor eller tjänster, skall andelen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från byggentreprenader, varor respektive tjänster från dessa anknutna företag.

17 § Denna lag gäller inte för kontrakt som

1. ett samriskföretag, bildat uteslutande av upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 4–10 §§, tilldelar en av dessa upphandlande enheter, eller
2. en upphandlande enhet tilldelar ett sådant samriskföretag som enheten ingår i, om samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och det i den handling som upprättats för bildandet av företaget anges att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i det under minst samma tid.

18 § På begäran av Europeiska kommissionen ska en upphandlande enhet som tilldelat ett kontrakt med tillämpning av något av undantagen i 15 eller 17 § lämna uppgifter till kommissionen om namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen och om de berörda kontraktens art och värde samt tillhandahålla det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att visa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget och den upphandlande enheten motsvarar kraven i 15–17 §§. *Lag (2010:572)*

LUF

Särskilda undantag

19 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. förvärv av fastighet, arrenderätt, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller någon annan rättighet till fastighet, dock gäller lagen för upphandling av finansiella tjänster med anledning av kontrakt som avses i denna punkt,
2. skiljemanna- eller förlikningsuppdrag,
3. finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,
4. anställningar, eller
5. forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag för sådana vilkas resultat endast tillkommer en upphandlande enhet i den egna verksamheten och betalas av den upphandlande enheten.

Med fastighet enligt första stycket 1 avses det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden skall också anses utgöra en fastighet. Detsamma gäller sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.

Tjänstekontrakt som tilldelas på grund av ensamrätt

20 § Denna lag gäller inte för tjänstekontrakt som en upphandlande enhet tilldelar en upphandlande myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.

Kontrakt som avser vatten, energi eller bränsle i vissa fall

21 § Denna lag gäller inte för kontrakt som tilldelas av en upphandlande enhet och avser

1. anskaffning av vatten, om den upphandlande enheten bedriver verksamhet enligt 4 § som avser dricksvatten, eller
2. leverans av energi eller bränsle för energiproduktion, om den upphandlande enheten bedriver verksamhet enligt 4 § som avser el, gas eller värme eller verksamhet som avses i 10 § 1.

Vissa busstransporttjänster

22 § Lagen gäller inte för upphandling som avser busstransportverksamhet enligt 8 § om verksamheten var undantagen från tillämpningsområdet för rådets direktiv 93/38/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna, senast ändrat genom kommissionens direktiv 2001/78/EG enligt dess artikel 2.4 och påbörjades senast den 30 april 2004.

Direkt konkurrensutsatt verksamhet

23 § Denna lag gäller inte om det fastställts enligt det särskilda förfarande som anges i artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, senast ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 2083/2005, att verksamheten är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.

Europeiska kommissionen prövar efter begäran från en upphandlande enhet om försättningsarna enligt första stycket är uppfyllda för viss verksamhet. *Lag (2010:572)*

Allmänna bestämmelser

Principer för upphandling

24 § Upphandlande enheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

24 a § Upphandlande enheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta. *Lag (2010:572)*

Kontrakt som rör mer än en verksamhet

25 § Om ett kontrakt rör mer än en verksamhet, skall de bestämmelser tillämpas som gäller för den verksamhet som kontraktet huvudsakligen avser.

26 § Om ett kontrakt är avsett för både en verksamhet som omfattas av denna lag och en verksamhet som omfattas av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling skall den sistnämnda lagen tillämpas på kontraktet om det inte är möjligt att avgöra vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen avser.

27 § Om ett kontrakt är avsett för både en verksamhet som omfattas av denna lag och en annan verksamhet som inte omfattas av vare sig denna lag eller lagen (2007:1091) om offentlig upphandling skall denna lag tillämpas på kontraktet om det inte är möjligt att avgöra vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen avser.

28 § En upphandlande enhet får inte välja att tilldela endast ett kontrakt som avser mer än en verksamhet eller separata kontrakt för de olika verksamheterna i avsikt att bestämmelserna i denna lag eller i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling inte skall bli tillämpliga.

Rätten att få delta i en upphandling

29 § En anbudssökande eller anbudsgivare, som enligt bestämmelser i det land i vilket verksamheten är etablerad har rätt att leverera den tjänst som kontraktet är avsett för, får inte uteslutas från att delta i en upphandling endast på grund av krav på att leverantören skall vara en fysisk eller en juridisk person.

När det gäller tjänste- och byggtreprenadkontrakt eller varukontrakt som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, får juridiska personer uppmannas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som skall utföra tjänsterna.

30 § Grupper av leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna ett anbud och att lämna ett anbud. Den upphandlande enheten får inte ställa upp villkor om att sådana grupper skall ha en bestämd juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Enheten får dock begära att en grupp skall ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet skall kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

2 kap. Definitioner

Allmänna definitioner

1 § Med *anbudssökande* avses den som ansöker om att få delta i ett selektivt förfarande eller förhandlat förfarande eller i ett urvalsförfarande enligt 15 kap.

2 § Med *anknutet företag* avses

1. företag över vilket en upphandlande enhet har ett bestämmande inflytande,
2. företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över en upphandlande enhet, och
3. företag som tillsammans med en upphandlande enhet står under bestämmande inflytande av ett annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under.

Med *anknutet företag* avses även alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens enligt kraven i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG.

Ett *bestämmande inflytande* skall anses finnas om en upphandlande enhet direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag, innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieägande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

3 § Med *byggtreprenadkontrakt* avses ett kontrakt som

1. avser utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1, eller
2. medför att ett byggnadsverk realiserar, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av den upphandlande enheten.

Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.

4 § Med *byggkoncession* avses ett kontrakt av samma slag som ett byggtreprenadkontrakt men som innebär att ersättningen helt eller delvis utgörs av rätt att utnyttja anläggningen.

5 § Med *CPV-nomenklaturen* avses den gemensamma terminologi vid offentlig upphandling som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV), ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 2151/2003.

Om NACE- eller CPC-nomenklaturen i bilagorna 1–3 avviker från CPV-nomenklaturen har dessa företräde.

6 § Med *elektroniska medel* avses medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier.

6 a § Med *elektronisk auktion* avses en upprepad process med hjälp av elektroniska medel för att presentera nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbudet.

Lag (2010:572)

7 § Med *erkända organ* avses sådana provnings- och kalibreringslaboratorier samt organ för inspektion och certifiering som uppfyller tillämpliga europeiska standarder.

8 § Med *förfrågningsunderlag* avses sådant underlag för anbud som en upphandlande enhet tillhandahåller en leverantör.

9 § Med *förhandlat förfarande* avses ett förfarande där den upphandlande enheten inbjuder utvalda leverantörer och förhandlar om kontraktsvillkoren med en eller flera av dem.

LUF

9 a § Med *inköpscentral* avses en upphandlande myndighet som

1. ingår ramavtal om byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter, eller
2. medverkar vid en upphandling i egenskap av ombud åt flera upphandlande enheter.
Lag (2010:572)

10 § Med *kontrakt* avses ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som

1. sluts mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer,
2. avser utförande av byggentreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster, och
3. undertecknas av parterna eller signeras av dem med en elektronisk signatur.

11 § Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader.

Med *leverantör* avses också grupper av leverantörer.

12 § Med *offentligt styrda organ* avses sådana bolag, föreningar, delägarförvaltningar, särskilt bildade samfällighetsföreningar och stiftelser som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet,
2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller
3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet.

13 § Med *posttjänster* avses insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser.

Med *postförsändelse* avses en adresserad försändelse i den slutliga utformning i vilken den skall överlämnas, såsom brevörsändelser, böcker, kataloger, tidningar och tidsskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde.

Med *närstående posttjänster* avses följande tjänster som tillhandahålls av en upphandlande enhet som även tillhandahåller posttjänster:

1. tjänster som innebär hantering av posttjänster såväl före som efter avsändandet,
2. adresshanteringstjänster, överföring av registrerad e-post, säker elektronisk överföring av kodade dokument och andra liknande tjänster, om tjänsterna har anknytning till och utförs helt med elektroniska medel,
3. tjänster som avser oadresserad direktreklam och andra försändelser som inte omfattas av andra stycket,
4. tjänster som avser postanvisningar och girobetalningar samt finansiella tjänster som anges i 1 kap. 19 § första stycket 3 och är hänförliga till kategori 6 i bilaga 2 (A-tjänster),
5. filatelitjänster, och
6. tjänster där fysisk leverans eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster (logistiktjänster).

14 § Med *projekttävling* avses en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande enhet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag.

15 § Med *publikt nät* avses ett nät som är avsett för att tillhandahålla tjänster för allmänheten inom de verksamheter som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 1 kap. 4–10 §§.

16 § Med *ramavtal* avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

17§ Med *selektivt förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer kan ansöka om att få delta men endast anbudssökande som inbjuds av den upphandlande enheten att delta får lämna anbud.

18§ Med *tjänstekoncession* avses ett kontrakt av samma slag som ett tjänstekontrakt men som innebär att ersättningen för tjänsterna helt eller delvis utgörs av rätt att utnyttja tjänsten.

19§ Med *tjänstekontrakt* avses ett kontrakt som gäller utförande av tjänster enligt bilaga 2 eller 3 (A- eller B-tjänster) och som inte utgör ett byggtreprenadkontrakt enligt 3 § eller ett varukontrakt enligt 24 §.

Ett kontrakt som avser varor och som även omfattar A- eller B-tjänster skall behandlas som ett tjänstekontrakt, om värdet av tjänsterna är högre än värdet av varorna.

Ett kontrakt som avser A- eller B-tjänster och omfattar verksamhet som hänförs till byggtreprenader enligt bilaga 1, men som är underordnad kontraktets ändamål i övrigt, skall behandlas som ett tjänstekontrakt.

20§ Med *upphandlande enheter* avses i denna lag dels upphandlande myndigheter enligt 21 §, dels sådana företag som

1. en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över på det sätt som anges i andra stycket, eller
2. bedriver verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 1 kap. 4–10 §§ med stöd av en särskild rättighet eller ensamrätt enligt tredje stycket.

Ett *bestämmande inflytande* skall anses finnas om en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

Med *särskild rättighet* eller *ensamrätt* avses en rättighet eller ensamrätt som

1. beviljats enligt lag eller annan författning,
2. begränsar rätten att utöva en sådan verksamhet som avses i 1 kap. 4–10 §§ till ett eller flera företag, och
3. väsentligt påverkar andra företags möjligheter att bedriva samma typ av verksamhet.

21§ Med *upphandlande myndighet* avses statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag skall med upphandlande myndighet jämställas

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och
2. offentligt styrda organ som avses i 12 §, samt
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2.

22§ Med *upphandlarprofil* avses en sammanställning av uppgifter som är tillgängliga på internet och som innehåller information om den upphandlande enheten och dess upphandlingar.

23§ Med *upphandling* avses de åtgärder som vidtas av en upphandlande enhet i syfte att tilldela ett kontrakt eller att ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggtreprenader.

24§ Med *varukontrakt* avses ett kontrakt som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor under förutsättning att kontraktet inte skall anses utgöra ett byggtreprenadkontrakt enligt 3 § eller ett tjänstekontrakt enligt 19 § andra stycket.

Ett kontrakt skall behandlas som ett varukontrakt även om det omfattar monterings- och installationsarbeten avseende varorna, om värdet av arbetena är mindre än värdet av varorna.

25§ Med *öppet förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer får lämna anbud.

LUF

Definitioner som gäller endast 15 kap.

26 § Med *direktupphandling* avses en upphandling utan krav på anbud i viss form.

Lag (2010:572)

27 § Med *förenklat förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer skall lämna anbud och den upphandlande enheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

28 § Med *urvalsförfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud, den upphandlande enheten inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud och den upphandlande enheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

3 kap. Tröskelvärden

Tröskelvärdenas storlek

1 § Denna lag ska tillämpas på kontrakt vilkas värde beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om kontraktet avser

1. varu- eller tjänstekontrakt, eller
2. byggtreprenadkontrakt.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor.

Särskilda bestämmelser om tröskelvärden vid projekttävlingar finns i 13 kap. 2 och 3 §§.

Värdet av kontraktet ska beräknas exklusive mervärdesskatt. *Lag (2010:572)*

Beräkning av värdet av ett kontrakt

2 § Värdet av kontrakt som avses i 1 § skall uppskattas till det totala belopp, som skall betalas enligt kontraktet. Vid beräkningen skall options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats. Vidare skall de premier och ersättningar som den upphandlande enheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare räknas in i värdet.

3 § Beräkningen av värdet av ett kontrakt skall avse värdet vid den tidpunkt då en annons om upphandlingen enligt 7 kap. 1 § skickas ut eller, om en sådan annons inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande enheten bjuder in leverantörer till anbudsgivning.

Förbud i vissa fall mot att dela upp en upphandling

4 § En byggtreprenad eller en planerad anskaffning av en viss mängd varor eller tjänster får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Kontrakt som omfattar både varor och tjänster

5 § Värdet av ett kontrakt som avser både varor och tjänster skall omfatta det totala värdet av kontraktet. I det totala värdet skall även värdet av monterings- och installationsarbeten räknas in.

Upphandling av delkontrakt

6 § Om en planerad byggtreprenad eller anskaffning av tjänster respektive anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt upphandlas samtidigt i form av delkontrakt, skall det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids, skall varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Första stycket andra meningen behöver inte tillämpas för ett delkontrakt vars värde understiger 80.000 euro när det gäller tjänster eller varor och 1.000.000 euro när det gäller byggtreprenader.

Andra stycket gäller bara om det sammanlagda värdet av sådana delkontrakt inte överstiger 20 procent av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

Vid tilldelning av sådana delkontrakt som undantas med stöd av denna paragraf skall 15 kap. tillämpas.

Byggentreprenadkontrakt

7 § Vid beräkningen av värdet av ett byggentreprenadkontrakt skall kostnaden för entreprenaden och värdet av varor och tjänster som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören för att entreprenaden skall kunna fullgöras räknas in.

Värdet av varor och tjänster som inte krävs för att entreprenaden skall kunna fullgöras får inte ingå i beräkningen av värdet, om det skulle medföra att lagens regler om upphandling över tröskelvärdena inte blir tillämpliga på upphandlingen av dessa varor och tjänster.

LUF

Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid

8 § Värdet av ett kontrakt som är avsett att gälla leasing, hyra eller hyrköp av varor och som löper på en bestämd tid om högst tolv månader skall beräknas till den totala kostnaden för kontraktet under löptiden.

För varukontrakt som avser längre löptid skall värdet beräknas till den totala kostnaden inklusive varans uppskattade restvärde.

För varukontrakt som löper på obestämd tid eller vilkas löptid inte kan bestämmas skall värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.

Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som skall förnyas

9 § Värdet av ett varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som skall förnyas inom viss tid, skall beräknas med ledning av

1. det verkliga totala värdet av en följd av liknande kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt justerat med hänsyn till förutsebara ändringar i kvantitet eller värde under den tolv månadersperiod som följer efter det första kontraktet, eller
2. det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller, om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret.

Valet av beräkningsmetod får inte göras i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Vissa tjänstekontrakt

10 § Värdet av ett tjänstekontrakt skall beräknas med utgångspunkt i

1. när det gäller försäkringstjänster: den premie som skall betalas och andra former av ersättning,
2. när det gäller banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning, och
3. när det gäller kontrakt som avser projektering: arvoden eller provisioner som skall betalas och andra former av ersättning.

11 § Om ett tjänstekontrakt upphandlas utan att något totalpris anges, skall värdet av kontraktet vara det uppskattade totala värdet av tjänsterna under kontraktets löptid, om denna är högst 48 månader och av månadsvärdet multiplicerat med talet 48, om löptiden är längre eller om kontraktet löper på obestämd tid.

Ramavtal

12 § Värdet av ett ramavtal skall beräknas till det högsta sammanlagda värdet av samtliga de kontrakt som planeras under ramavtalets löptid.

4 kap. Upphandlingsförfaranden

Öppet, selektivt och förhandlat förfarande

1 § Vid upphandling skall öppet, selektivt eller förhandlat förfarande användas. Tilldelning av kontrakt skall föregås av annonsering enligt 7 kap. 1 § om inte något annat följer av 2 §.

Tilldelning av kontrakt utan föregående annonsering

2 § En upphandlande enhet får tilldela ett kontrakt utan föregående annonsering om

1. det vid ett förfarande med föregående annonsering inte lämnats några anbudsansökningar eller inte lämnats några anbud eller inte lämnats några lämpliga anbud och de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt,
2. det gäller ett kontrakt som är avsett endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål, och kontraktet inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader och under förutsättning att det inte försämrar möjligheten till konkurrens vid en senare kontraktstilldelning som i första hand har något sådant syfte,
3. det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan fullgöras av endast en viss leverantör,
4. det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande enheten, gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering,
5. det gäller kompletterande leveranser av varor från den ursprungliga leverantören, om
  - a) varorna är avsedda som antingen delvis utbyte av eller tillägg till tidigare leveranser, och
  - b) ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande enheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll,
6. det gäller kompletterande byggtreprenader eller tjänster som inte ingår i det ursprungliga projektet eller det ursprungliga kontraktet, om kompletteringarna på grund av oförutsedda omständigheter krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras, och under förutsättning att de ska utföras av den ursprungliga leverantören, och om
  - a) de inte utan stora tekniska eller ekonomiska olägenheter för den upphandlande enheten kan skiljas från det ursprungliga kontraktet, eller
  - b) de, även om de kan avskiljas, är absolut nödvändiga för att det ursprungliga kontraktet ska kunna fullgöras,
7. det gäller en ny byggtreprenad, som är en upprepning av tidigare byggtreprenader under förutsättning
  - a) att de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett öppet eller selektivt förfarande,
  - b) att arbetena tilldelas samma leverantör,
  - c) att det nya kontraktet är i överensstämmelse med det ursprungliga projektet,
  - d) att värdet av det nya kontraktet ingått i beräkningen av värdet av det ursprungliga projektet enligt bestämmelserna i 3 kap., och
  - e) att det i samband med den ursprungliga upphandlingen annonserats att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas,
8. det gäller varor som noteras och omsätts på en råvarumarknad,
9. kontraktet grundar sig på ett ramavtal som upphandlats enligt denna lag,
10. det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset, eller
11. det är möjligt att anskaffa varor på särskilt förmånliga villkor genom att köpa i samband med att en leverantör upphört med sin verksamhet eller trätt i likvidation eller försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande. *Lag (2011:1031)*

Projekttävling

3 § En upphandlande enhet får tilldela ett kontrakt utan föregående annonsering om det är fråga om ett tjänstekontrakt som följer på en projekttävling som anordnats enligt 13 kap., under förutsättning att kontraktet enligt tävlingsreglerna skall tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av tävlingen.

Om en tävling avslutats med att fler än en vinnare utsetts, skall vinnarna inbjudas att delta i förhandlingar.

Inköpscentraler

4 § En upphandlande enhet får anskaffa byggtreprenader, varor och tjänster med hjälp av en inköpscentral. *Lag (2010:572)*

LUF

5 kap. Ramavtal

Tillämpliga bestämmelser

1 § En upphandlande enhet får ingå ramavtal med tillämpning av bestämmelserna om upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster i denna lag.

5 a kap. Elektronisk auktion

Tillämpningsområdet

1 § En upphandlande enhet får, om förfrågningsunderlaget kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del av ett upphandlingsförfarande genomföra en elektronisk auktion vid

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förenklat förfarande, och
5. urvalsförfarande. *Lag (2010:572)*

2 § Den elektroniska auktionen ska möjliggöra en rangordning på grund av automatiska utvärderingsmetoder och ska grundas på

1. priser, när kontraktet ska tilldelas den leverantör som erbjudit det lägsta priset, eller
2. priser eller nya värden på de delar av anbudet som angetts i förfrågningsunderlaget, när kontraktet ska tilldelas den leverantör som har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. *Lag (2010:572)*

3 § Om elektronisk auktion kommer att användas, ska den upphandlande enheten ange det i annonsen om upphandling. *Lag (2010:572)*

Förfrågningsunderlag

4 § Av förfrågningsunderlaget ska bl.a. framgå

1. de delar av anbudet, vars värden kan kvantifieras och uttryckas i siffror eller procenttal, som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen,
2. de eventuella gränserna för de värden som presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för upphandlingen,
3. vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske,
4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,
5. på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnader mellan anbudet som kan ha bestämts, och
6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning. *Lag (2010:572)*

Första utvärdering av anbud

5 § Innan en upphandlande enhet inleder en elektronisk auktion, ska enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbuderna i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen för dessa. *Lag (2010:572)*

Inbjudan att lämna nya priser eller värden m.m.

6 § Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud ska bjudas in med elektroniska medel att lämna nya priser eller värden.

En inbjudan ska innehålla alla relevanta upplysningar för individuell anslutning till den elektroniska utrustning som används och uppgift om vid vilken tidpunkt den elektroniska auktionen kommer att inledas, genomföras och avslutas. *Lag (2010:572)*

7 § Vid tilldelning av kontrakt på grundval av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska inbjudan åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av den berörda anbudsgivarens anbud som gjorts i enlighet med viktningen av tilldelningskriterierna.

Lag (2010:572)

8 § I inbjudan ska anges den matematiska formel som används för att vid den elektroniska auktionen automatiskt bestämma rangordningen med hänsyn till de nya priser och nya värden som lämnas under auktionen.

Den matematiska formeln ska innefatta den i annonsen eller i förfrågningsunderlaget angivna viktningen av alla de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Om kriterieviktningen angetts som intervall ska dessa i förväg fastställas till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje anbud. *Lag (2010:572)*

9 § Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter den dag då inbjudan har skickats ut. *Lag (2010:572)*

10 § Den elektroniska auktionen får genomföras i flera på varandra följande etapper.

Lag (2010:572)

Upplysningar till anbudsgivarna

11 § Under varje etapp i en elektronisk auktion ska den upphandlande enheten omedelbart meddela varje anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.

Den upphandlande enheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden, under förutsättning att detta har angetts i förfrågningsunderlaget.

Den upphandlande enheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen. *Lag (2010:572)*

Avslutande av en elektronisk auktion

12 § En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande enheten

1. vid den tidpunkt då auktionen enligt inbjudan att delta i auktionen ska avslutas,
2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller
3. då det antal auktionsetapper som fastställts i inbjudan att delta i auktionen har genomförts.

I det fall som avses i första stycket 2 ska den upphandlande enheten i inbjudan att delta i auktionen ange hur långt efter det att den har tagit emot det sista budet som den kommer att avsluta auktionen.

I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje etapp i auktionen anges i inbjudan att delta i auktionen. *Lag (2010:572)*

13 § När den elektroniska auktionen har avslutats, ska den upphandlande enheten tilldela kontraktet på grundval av resultatet av den elektroniska auktionen. *Lag (2010:572)*

6 kap. Tekniska specifikationer och särskilda kontraktsvillkor i förfrågningsunderlag m.m.

Tekniska specifikationer

1 § Tekniska specifikationer skall ingå i annonsen om upphandling, förfrågningsunderlaget eller de kompletterande handlingarna. Specifikationerna skall vara utformade på något av de sätt som anges i 2 och 3 §§.

När det är möjligt bör specifikationerna bestämmas med hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för personer med funktionshinder eller utformning med tanke på samtliga användares behov.

LUF

Tekniska specifikationer som hänvisar till en standard

2 § De tekniska specifikationerna skall, om inte 3 § tillämpas, vara utformade med hänvisning till de tekniska specifikationer som definieras i bilaga 4, och i turordning hänvisa till

1. svensk standard som överensstämmer med europeisk standard,
2. europeiskt tekniskt godkännande,
3. gemensam teknisk specifikation,
4. internationell standard,
5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av europeiska standardiseringsorgan, eller
6. annan svensk standard, svenskt tekniskt godkännande eller svensk teknisk specifikation om projektering, beräkning och utförande av byggtreprenader samt materialanvändning.

Varje hänvisning som avses i första stycket skall följas av orden "eller likvärdigt".

Första stycket gäller inte, om det i någon annan författning finns avvikande bestämmelser.

Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav

3 § En upphandlande enhet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. I dessa krav kan miljöegenskaper ingå. Kraven skall vara så utformade att föremålet för upphandlingen klart framgår.

En upphandlande enhet får hänvisa till de tekniska specifikationerna enligt 2 § som ett sätt för leverantören att visa att de uppställda prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket är uppfyllda.

En upphandlande enhet får ange de tekniska specifikationerna genom hänvisning till specifikationerna enligt 2 § i fråga om vissa egenskaper och till prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket i fråga om andra egenskaper.

Uppgifter om ursprung, tillverkning m.m.

4 § De tekniska specifikationerna får inte innehålla uppgifter om ursprung, tillverkning eller särskilt framställningssätt eller hänvisningar till varumärke, patent, typ, ursprung eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Sådana uppgifter och hänvisningar får dock förekomma i specifikationerna, om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för upphandlingen tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan uppgift eller hänvisning skall följas av orden "eller likvärdigt".

Likvärdiga lösningar

5 § Om en upphandlande enhet väljer att hänvisa till tekniska specifikationer enligt 2 §, får den inte förkasta ett anbud enbart på grund av att varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud kan visa att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt de tekniska specifikationerna.

6 § Om en upphandlande enhet väljer att i enlighet med 3 § ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte på grund av dessa krav förkasta ett anbud, om anbudsgivaren kan visa att anbudet överensstämmer med

1. en nationell standard som överensstämmer med en europeisk standard,
2. ett europeiskt tekniskt godkännande,
3. en gemensam teknisk specifikation,
4. en internationell standard, eller
5. ett tekniskt referenssystem, som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan.

Första stycket gäller under förutsättning att standardenliga byggtreprenader, varor eller tjänster uppfyller de prestanda- eller funktionskrav som den upphandlande enheten har ställt upp.

Miljömärken

7 § Om en upphandlande enhet anger miljöegenskaper i form av prestanda- eller funktionskrav enligt 3 §, får den använda detaljerade specifikationer, eller vid behov delar av dessa, som fastställts för miljömärken, om

1. specifikationerna är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som skall upphandlas,
2. kraven för märket har utarbetats på grundval av vetenskapliga rön, och
3. märkena är tillgängliga för alla berörda parter.

Den upphandlande enheten får ange att varor eller tjänster som är försedda med ett sådant miljömärke skall antas motsvara de tekniska specifikationer som angetts i förfrågningsunderlaget men skall godta även annat lämpligt bevis för att så är fallet.

Erkända organ

8 § Upphandlande enheter skall godta intyg från organ som är erkända i ett EES-land.

Tillhandahållande av tekniska specifikationer

9 § En upphandlande enhet skall på begäran tillhandahålla en leverantör de tekniska specifikationer som regelbundet anges i enhetens upphandlingskontrakt. Detsamma gäller för de specifikationer enheten avser att tillämpa vid tilldelning av kontrakt som förhandsannonseras enligt 7 kap. 3 §.

Om specifikationerna har angetts i handlingar som är tillgängliga för leverantören, är det tillräckligt att enheten hänvisar till handlingarna.

Anbud med alternativa utföranden

10 § Skall en upphandlande enhet anta det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, får den tillåta anbudsgivare att lämna anbud med alternativa utföranden.

En upphandlande enhet skall i förfrågningsunderlaget ange om den godkänner anbud med alternativa utföranden. Om detta inte anges, är anbud med alternativa utföranden inte tillåtna.

En upphandlande enhet som tillåter anbud med alternativa utföranden skall i förfrågningsunderlaget ange vilka minimikrav som gäller för sådana anbud och de särskilda villkor som gäller för hur de skall presenteras.

Endast sådana anbud som uppfyller minimikraven får beaktas vid upphandlingen.

11 § Vid tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande enhet som har tillåtit anbud med alternativa utföranden enligt 10 § inte förkasta ett sådant anbud enbart på grund av att det, om det antas, skulle bli ett tjänstekontrakt i stället för ett varukontrakt eller ett varukontrakt i stället för ett tjänstekontrakt.

Underentreprenad

12 § I förfrågningsunderlaget får en upphandlande enhet begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje man och vilka underleverantörer som föreslås.

Information om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor

13§ En upphandlande enhet får i förfrågningsunderlaget upplysa om vilka organ som kan lämna en anbudssökande eller anbudsgivare information om de bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor som kommer att gälla vid de tjänster eller byggtreprenader som skall omfattas av kontraktet.

Om den upphandlande enheten lämnar sådana upplysningar avseende arbetarskydd och arbetsvillkor, skall den begära att anbudssökande eller anbudsgivare bekräftar att hänsyn har tagits till bestämmelserna om sådana villkor vid utformningen av anbudet.

Första och andra styckena skall inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i 12 kap. 3 § om granskning av onormalt låga anbud.

LUF

Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt

14§ En upphandlande enhet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt skall fullgöras. Dessa villkor skall anges i annonsen om upphandling eller i förfrågningsunderlaget.

7 kap. Annonsering av upphandling*Obligatorisk och icke-obligatorisk annonsering av upphandlingar*

1 § En upphandlande enhet som avser att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal skall annonsera upphandlingen, om inte något annat följer av 4 kap. 2 §.

Olika slag av annonsering

2 § Annonsering om upphandling kan ske genom

1. förhandsannonsering enligt 3 §,
2. förhandsannonsering enligt 4 §,
3. annonsering om att det finns ett kvalificeringssystem enligt 5 §, eller
4. annonsering om upphandling som skall ske genom öppet, selektivt eller förhandlat förfarande.

Tilldelning av kontrakt skall annonseras enligt 6 § (efterannonsering).

Information om planerade upphandlingar (förhandsannonsering)

3 § En upphandlande enhet som vill tillämpa bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 8 kap. 5 § skall i en annons lämna information om de kontrakt eller ramavtal som enheten avser att tilldela respektive ingå under de närmast följande tolv månaderna (förhandsannonsering).

Inbjudan genom förhandsannonsering att lämna intresseanmälan

4 § Annonsering om upphandling enligt 1 § får göras genom förhandsannonsering. I annonsen skall anges

1. vilka varor, byggtreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta, och
2. att kontraktet kommer att tilldelas genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande utan någon ytterligare annonsering och att intresserade leverantörer skriftligen skall anmäla sitt intresse.

Annonseringen skall offentliggöras tidigast tolv månader före den dag då enheten skickar ut inbjudan enligt 8 kap. 14 § att delta i upphandlingen.

Den upphandlande enheten skall följa de tidsfrister som anges i 8 kap. 1–9 §§.

Annonsering om kvalificeringssystem

5 § En upphandlande enhet som upprättar ett kvalificeringssystem enligt 11 kap. 2 § skall i en annons upplysa om detta. Annonsen skall innehålla uppgifter om syftet med systemet och hur man kan ta del av de regler som avses i 11 kap. 3 §.

Om systemet skall gälla under längre tid än tre år, skall annonsen publiceras årligen. Om det skall gälla kortare tid än tre år, är det tillräckligt med en annons i början av perioden.

Annonsering om resultatet av en upphandling (efterannonsering)

6 § En upphandlande enhet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska till Europeiska kommissionen skicka en annons om upphandlingsresultatet senast två månader efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts (efterannonsering).

Bestämmelserna i första stycket gäller inte för tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal som ingåtts i enlighet med denna lag. *Lag (2010:572)*

Annonsering vid förhandsinsyn

7 § En upphandlande enhet som avser att tilldela ett kontrakt genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 4 kap. 2 eller 3 § får skicka en annons om sin avsikt till Europeiska kommissionen (förhandsinsyn). *Lag (2010:572)*

8 kap. Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud m.m.

Förhållanden som skall beaktas när tidsfristernas längd bestäms

1 § När tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms av den upphandlande enheten skall särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörer kan antas behöva för att utarbeta anbudet. Dock skall tidsfristerna i detta kapitel iakttas.

Tidsfrist vid öppet förfarande

2 § Vid öppet förfarande skall tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, om inte något annat följer av 5–8 §§.

Tidsfrister vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering

3 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering skall tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar efter annonsering enligt 7 kap. 2 § första stycket 4 eller svar på en uppmaning att bekräfta intresset för anbudsgivning efter en inbjudan enligt 14 § vara minst 37 dagar och får inte i något fall vara kortare än 22 dagar från den dag då annonsen eller inbjudan skickades till utvalda anbudssökande.

Det som anges i första stycket gäller om inte något annat följer av 4, 6 eller 9 §.

Tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse

4 § Tidsfristen för att komma in med anbud får anges till den tid som har överenskommit mellan den upphandlande enheten och de anbudssökande som utvalts av enheten, under förutsättning att alla anbudssökande får samma tid för att lämna anbud.

Om en sådan överenskommelse inte har kunnat uppnås, bör tidsfristen vara minst 24 dagar och inte i något fall kortare än 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till samtliga anbudssökande.

Tidsfrist efter förhandsannonsering

5 § Om den upphandlande enheten har förhandsannonserat enligt 7 kap. 3 §, bör tidsfristen för att komma in med anbud vid öppet förfarande vara minst 36 dagar och får inte i något fall vara kortare än 22 dagar från den dag då annonsen skickades för publicering.

De tidsfrister som anges i första stycket får användas endast om

1. förhandsannonseringen innehöll de uppgifter som anges i bilaga XVA del I och II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, senast ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 2083/2005, i den mån uppgifterna var tillgängliga vid tidpunkten för förhandsannonseringen, och
2. minst 52 dagar, men högst 12 månader, gått från den dag då förhandsannonseringen skickades för publicering.

Förkortad tidsfrist vid användning av elektroniska medel

6 § Om en annons utarbetas och skickas med elektroniska medel, får tidsfristerna enligt 2 och 5 §§ för att komma in med anbud vid öppet förfarande och tidsfristen enligt 3 § för att komma in med anbudsansökningar vid selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering förkortas med sju dagar.

Vid selektivt eller förhandlat förfarande får tidsfristen enligt första stycket aldrig vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen skickades för publicering eller inbjudan enligt 14 § skickades till samtliga anbudssökande.

7 § Tidsfristerna för att komma in med anbud vid öppet förfarande enligt 2 och 5 §§ får, utöver vad som följer av 6 §, förkortas med fem dagar, om den upphandlande enheten med elektroniska medel ger fri, direkt och fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget från den dag då annonsen om upphandlingen skickades till Europeiska kommissionen för publicering.

Tidsfristen för att komma in med anbud vid selektivt förfarande eller förhandlat förfarande enligt 4 § andra stycket får förkortas med fem dagar, om den upphandlande enheten ger fri, direkt och fullständig tillgång med elektroniska medel till förfrågningsunderlaget från den dag då annonsen om upphandlingen skickades till Europeiska kommissionen för publicering. Tidsfristen får dock aldrig vara kortare än den minsta tid som anges i 4 § andra stycket.

Den internetadress där förfrågningsunderlaget finns tillgängligt ska anges i annonsen.

Lag (2010:572)

Minsta tillåtna tidsfrist

8 § En förkortning av tidsfristen för att komma in med anbud vid öppet förfarande enligt 6 § första stycket och 7 § får, räknat från den dag då annons om upphandlingen skickades för publicering, inte i något fall leda till en tidsfrist som är

1. kortare än 15 dagar, om annonsen skickas med elektroniska medel, eller
2. 22 dagar i annat fall.

Förlängning av tidsfrister

9 § Tillhandahålls inte hela förfrågningsunderlaget och kompletterande upplysningar, trots att detta begärts i god tid, inom de tidsfrister som anges i 10 och 13 §§, skall fristerna för att komma in med anbud förlängas så att alla leverantörer skall kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

Bestämmelserna i första stycket gäller även om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats.

Första och andra styckena gäller inte om tidsfristen angetts efter en överenskommelse enligt 4 § första stycket.

Tillhandahållande av förfrågningsunderlag vid öppet förfarande

10 § Om en upphandlande enhet vid öppet förfarande inte enligt 7 § ger fri, direkt och fullständig tillgång genom elektroniska medel till hela förfrågningsunderlaget, skall förfrågningsunderlaget skickas till en leverantör senast sex dagar efter det att begäran att få ut handlingarna har tagits emot. Detta gäller dock bara om leverantörens begäran har gjorts i god tid före utgången av tidsfristen för att lämna anbud.

Den upphandlande enheten skall på begäran av en leverantör lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, under förutsättning att en sådan begäran har gjorts i god tid.

Inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla

Skriftlig inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla vid selektivt respektive förhandlat förfarande

11 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering skall en upphandlande enhet vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att komma in med anbud eller att förhandla.

LUF

Inbjudan skall innehålla förfrågningsunderlaget. Om förfrågningsunderlaget är direkt tillgängligt med elektroniska medel, är det dock tillräckligt att inbjudan innehåller en uppgift om var underlaget hålls tillgängligt.

En inbjudan skall dessutom innehålla minst uppgift om

1. tidsfristen för att begära kompletterande handlingar, om det är aktuellt, samt belopp och betalningssätt, om det skall betalas en avgift för handlingarna,
2. sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet skall skickas och på vilket eller vilka språk det skall skrivas,
3. en hänvisning till annonsen om upphandlingen,
4. vilka handlingar som skall bifogas,
5. tilldelningskriterier, om det inte av en annons framgår att det finns ett kvalificeringssystem som används för upphandling,
6. den inbördes viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioriteringsordning, om dessa upplysningar inte framgår av annonsen om upphandling, annonsen om att det finns ett kvalificeringssystem eller av förfrågningsunderlaget, och
7. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

Om någon annan än den upphandlande enheten skall lämna ut förfrågningsunderlaget

12§ Om någon annan än den upphandlande enheten på begäran skall lämna ut hela eller delar av förfrågningsunderlaget, skall adressen anges i inbjudan. Om en tidsfrist gäller för en sådan begäran och om en avgift skall betalas för de begärda handlingarna, skall upplysning om fristen och avgiften samt betalningsvillkor anges i inbjudan.

De begärda handlingarna skall skickas till leverantörerna så snart som möjligt efter det att begäran har tagits emot.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar vid selektivt och förhandlat förfarande

13§ Den upphandlande enheten skall vid selektivt och förhandlat förfarande lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget eller kompletterande handlingar senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Inbjudan efter förhandsannonsering

14§ Om upphandlingen har förhandsannonserats, skall samtliga anbudssökande bjudas in för att få mer detaljerade upplysningar om upphandlingen samt ges tillfälle att bekräfta sitt intresse för upphandlingen. Först när den upphandlande enheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade, får den ange vilka leverantörer som skall få komma in med anbud eller delta i förhandlingar.

Inbjudan skall innehålla minst uppgift om

1. typ och mängd av det som skall upphandlas, option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det gäller kontrakt som kan förnyas, typ och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av byggentreprenader, varor eller tjänster,
2. huruvida selektivt eller förhandlat förfarande skall användas,
3. dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av byggentreprenaden eller tjänsterna,
4. inlämningsadress och sista dag för begäran att få ut underlag för ansökan samt uppgift om på vilket eller vilka språk ansökan skall skrivas,
5. adress till den som sköter upphandlingen och nödvändiga upplysningar om hur förfrågningsunderlaget och övriga handlingar rekvireras,
6. ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer,
7. belopp och betalningssätt, om en avgift skall betalas för de handlingar som gäller upphandlingen,

8. huruvida kontraktet avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa,
9. kriterier för tilldelning av kontrakt samt kriteriernas inbördes vikt eller kriteriernas prioriteringsordning, om detta inte redovisas i förhandsannonsen eller i förfrågningsunderlaget, och
10. övriga uppgifter som är av betydelse för upphandlingen.

9 kap. Kommunikation, information och dokumentation

Regler för kommunikation

1 § Anbudsansökningar och anbud ska lämnas skriftligen om inte något annat följer av tredje stycket.

En upphandlande enhet får bestämma att anbudsansökningar och anbud ska lämnas med ett elektroniskt medel eller på något annat sätt.

Enheten får tillåta att en anbudsansökan görs per telefon.

Enheten ska i en annons ange hur anbudsansökningar får lämnas och i en annons eller ett förfrågningsunderlag ange hur anbud får lämnas. *Lag (2010:572)*

2 § Vid kommunikation med elektroniska medel skall dessa vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara som i allmänhet används.

3 § Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering, skall finnas tillgänglig för alla berörda parter.

En upphandlande enhet får kräva att elektroniska anbud skall vara försedda med en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer.

En upphandlande enhet skall ha sådan utrustning att den elektroniskt kan ta emot anbudsansökningar, anbud, ritningar och planer på ett säkert sätt. Utrustningen skall vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att vissa uppgifter går att få fram, att bara behöriga personer skall få tillgång till uppgifterna och att det skall gå att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om säkerhetsanordningarna.

Skyldighet att lämna in intyg m.m.

4 § Vid användning av elektroniska medel enligt 1 § skall anbudssökande och anbudsgivare före utgången av tidsfristen för att lämna anbudsansökan eller anbud i annan form lämna in sådana handlingar som avses i 10 kap. 4 § och 11 kap. 11 och 12 §§ om de inte finns tillgängliga i elektronisk form.

Bekräftelse av ansökan om att få lämna anbud

5 § En upphandlande enhet får begära att en anbudsansökan som görs per telefax skall bekräftas genom ett annat elektroniskt medel enligt 3 § andra stycket eller genom en egenhändigt undertecknad handling som är enheten tillhanda före utgången av den tidsfrist som enheten anger.

Har en anbudsansökan gjorts per telefon, skall en bekräftelse skickas före utgången av ansökningstiden.

Den upphandlande enheten skall i annonsen om upphandling eller i inbjudan enligt 8 kap. 14 § ange sådana villkor som avses i första och andra styckena.

Uppgifter från leverantörer skall bevaras säkert

6 § Kommunikation, informationsutbyte och lagrade uppgifter som rör ett upphandlingsärende skall bevaras säkert.

Öppnande av anbud

7 § Den upphandlande enheten får inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudet förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut.

Försändelser med anbud skall, samtidigt och så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande enheten skall delta. Anbudet skall föras upp i en förteckning, som skall bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare skall dessutom en av en handelskammare utsedd person närvara. Kostnaderna för detta skall betalas av den som framställt begäran.

Rättelse av fel, förtydligande och komplettering

8§ En upphandlande enhet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

Enheten får begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Enheten får också begära att en leverantör förtydligar eller kompletterar handlingar som getts in och som avses i 10 och 11 kap.

Information till leverantörer

Underrättelse om beslut

9§ En upphandlande enhet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt och om skälen för besluten. I underrättelsen ska enheten ange den period under vilken avtal enligt 16 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr).

En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när en upphandlande enhet beslutar att avbryta en upphandling för vilken det har gått ut inbjudan att lämna anbud samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges. *Lag (2011:1031)*

Upplysningar på begäran av en leverantör

10§ En upphandlande enhet skall till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats.

En upphandlande enhet skall på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

Upplysningar enligt första och andra styckena skall lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

Anbudsgivare är bunden av sitt anbud

11§ En upphandlande enhet skall i förfrågningsunderlaget ange den tid som en anbudsgivare skall vara bunden av sitt anbud. Vid öppet förfarande skall det anges i anonsen om upphandling.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått underrättelse enligt 9 § första stycket eller upplysningar enligt 10 §.

Beslut om kvalificering av leverantör

12§ En upphandlande enhet som har ett kvalificeringssystem enligt 11 kap. 2 § skall inom skälig tid pröva en ansökan från en leverantör om att få delta i systemet och underrätta sökanden om beslutet. Om beslutet inte kommer att fattas inom fyra månader från det att ansökan gjordes, skall den upphandlande enheten inom två månader underrätta sökanden om orsakerna till att handläggningen kommer att ta längre tid och ange när beslut kommer att fattas.

Ansökningar om att få delta i kvalificeringssystemet får avslås endast med tillämpning av sådana kriterier som avses i 11 kap. 3 och 4 §§.

En sökande vars ansökan avslagits skall underrättas om beslutet och om skälen för detta så snart som möjligt och senast inom 15 dagar från det att beslutet fattats.

Underrättelse om att uteslutning övervägs

13 § Om en leverantör har kvalificerat sig, får en upphandlande enhet som har ett kvalificeringssystem utesluta leverantören endast med tillämpning av sådana kriterier som avses i 11 kap. 3 och 4 §§.

En upphandlande enhet får inte utesluta en leverantör om inte leverantören dessförinnan underrättats om att det finns risk för uteslutning och om skälen för det. Underrättelsen skall ha skickats minst 15 dagar före den dag då beslut skall fattas.

Bevarande av information

14 § En upphandlande enhet skall bevara sådan information om varje kontrakt som behövs för att vid ett senare tillfälle kunna motivera beslut om

1. kvalificering och val av leverantörer samt tilldelning av kontrakt,
2. tillämpning av förfaranden utan föregående annonsering om upphandling enligt 4 kap. 2 §, och
3. tillämpning av bestämmelserna om att viss upphandling skall undantas från lagens tillämpningsområde.

När en upphandling har avslutats skall en upphandlande enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar och liknande.

Informationen och handlingarna skall bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.

10 kap. Uteslutning av leverantörer

Omständigheter som skall medföra uteslutning av leverantörer

1 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,
2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, respektive artikel 3.1 i rådets gemensamma åtgärd 98/742/RIF av den 22 december 1998 beslutad av rådet på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen rörande korruption inom den privata sektorn,
3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, eller
4. penningtvätt enligt definitionen i artikel 1 i rådets direktiv 91/308/EEG av den 10 juni 1991 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/97/EG.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet.

Om det finns grundad anledning anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Om det finns särskilda skäl, får en upphandlande myndighet avstå från att utesluta en leverantör som dömts för brottslighet enligt första stycket. *Lag (2011:1031)*

Omständigheter som får medföra uteslutning av leverantörer

2§ En upphandlande enhet som inte är en upphandlande myndighet får på de grunder som anges i 1 § utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling.

3§ En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om leverantören

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning eller är föremål för ackord eller tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,
2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord eller annat liknande förfarande,
3. genom lagakraftvunnen dom är dömd för brott avseende yrkesutövningen,
4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande enheten kan visa detta,
5. inte har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, eller
6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärs med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap.

Är leverantören en juridisk person, får leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brott som avses i första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Enheten får, utom i de fall som avses i 5 §, begära att en leverantör visar att det inte finns någon grund för att utesluta leverantören med stöd av första stycket 1, 2, 3 eller 5.

Lag (2010:572)

Intyg och bevis angående leverantör

4§ Den upphandlande enheten skall som bevis för att det inte finns grund för att utesluta en leverantör godta utdrag ur officiellt register eller annan likvärdig handling när det gäller ett förhållande som avses i 1 § eller 3 § första stycket 1, 2 eller 3 och intyg från behörig myndighet när det gäller ett förhållande som avses i 3 § första stycket 5.

Om sådana handlingar eller intyg som avses i första stycket inte utfärdas i leverantörens hemland eller ursprungsland eller inte omfattar samtliga de fall som avses i 1 § eller 3 § första stycket 1–3 kan de ersättas av en utsaga som har avgetts på heder och samvete eller av en likvärdig åtgärd.

Om en leverantör är registrerad i en officiell förteckning över godkända leverantörer i ett land inom EES, får det antas att leverantören uppfyller de förutsättningar som anges i 1 § eller i 3 § första stycket 1–5.

5§ Vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i Sverige enligt 3 § första stycket 5 ska den upphandlande enheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet. *Lag (2010:572)*

11 kap. Kvalificering och urvalsbedömning*Inledande bestämmelse*

1§ Innan kontrakt tilldelas enligt 12 kap. skall den upphandlande enheten kontrollera lämpligheten hos de leverantörer som inte har uteslutits enligt 10 kap. 1, 2 eller 3 §.

Kvalificeringssystem

Upprättande av ett kvalificeringssystem

2§ En upphandlande enhet får ha ett särskilt kvalificeringssystem för urval på förhand av leverantörer som får delta i selektivt förfarande eller förhandlat förfarande. En kvalificering får begränsas till deltagande i upphandlingar av en eller flera kategorier av byggentreprenader, varor och tjänster.

Ett kvalificeringssystem kan omfatta flera kvalificeringsfaser.

När ett kvalificeringssystem upprättas och tillämpas skall 7 kap. 5 §, 9 kap. 12 och 13 §§, 3, 4, 6 och 11–12 §§ i detta kapitel samt 12 kap. tillämpas.

Fastställande av kriterier och regler för kvalificeringssystem

3 § Den upphandlande enheten ska ange kriterier och regler för urval till ett kvalificeringssystem, och i den utsträckning som framgår av 10 kap., grunder för uteslutning från ett sådant system. Detta kan göras genom en hänvisning till andra företags kvalificeringssystem.

Kriterierna och reglerna ska tillhandahållas den leverantör som begär det.

En leverantör kan när som helst ansöka om att bli kvalificerad.

Kriterierna och villkoren för urval får vid behov uppdateras. Berörda leverantörer ska underrättas om de ändringar som gjorts. *Lag (2010:572)*

LUF

Tekniska specifikationer

4 § Om de kriterier och regler som avses i 3 § omfattar tekniska specifikationer, skall bestämmelserna i 6 kap. 1–8 §§ tillämpas i fråga om sådana specifikationer.

Tillgång till andra företags kapacitet

5 § När de kriterier och regler för kvalificering som avses i 3 § innefattar krav som rör leverantörernas ekonomiska, tekniska eller yrkesmässiga kapacitet får en leverantör vid behov åberopa andra företags kapacitet, förmåga eller kunskande. Leverantören skall genom att tillhandahålla ett åtagande från företagen i fråga eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser under hela den period under vilken kvalificeringssystemet är giltigt.

Förteckning över leverantörer

6 § De leverantörer som av den upphandlande enheten ansetts kvalificerade att delta i kvalificeringssystemet skall föras upp i en förteckning, som enligt 9 kap. 14 § skall bevaras. Av förteckningen skall det framgå om en leverantörs kvalificering är begränsad till deltagande i upphandlingar av en eller flera kategorier av byggentreprenader, varor, och tjänster.

Kvalificerad leverantör skall väljas

7 § Om upphandling sker med hjälp av ett kvalificeringssystem, skall anbudsgivarna i ett selektivt förfarande eller deltagarna i ett förhandlat förfarande väljas ut bland de anbudssökande som kvalificerat sig enligt detta system.

Kvalitativa urvalskriterier

Fastställande av urvalskriterier

8 § Vid öppet förfarande skall en upphandlande enhet se till att urvalskriterierna är tillgängliga för de presumtiva leverantörerna.

Om urvalskriterierna innefattar krav som rör leverantörernas ekonomiska, tekniska eller yrkesmässiga kapacitet får andra företags kapacitet åberopas enligt 5 §.

De kriterier och regler som anges skall i den utsträckning som framgår av 10 kap. innefatta grunder för uteslutning från att delta i en upphandling.

Val av anbudssökande vid selektivt eller förhandlat förfarande

9 § Vid selektivt eller förhandlat förfarande skall en upphandlande enhet välja ut eller utesluta leverantörer enligt de kriterier och grunder som enheten angett och gjort tillgängliga för berörda leverantörer.

Begränsning av antalet anbudssökande vid selektivt och förhandlat förfarande

10 § Vid selektivt eller förhandlat förfarande får den upphandlande enheten använda kriterier som grundas på ett objektivt behov av att minska antalet anbudssökande till en nivå som kan anses rimlig med hänsyn till särskilda förhållanden i samband med upphandlingen och på de resurser som behövs för dess genomförande. De utvalda anbudssökandena skall dock vara så många att effektiv konkurrens kan uppnås.

Kvalitetssäkringsstandarder

11 § Om en upphandlande enhet kräver att leverantören visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, skall enheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området och vilka kvalitetssäkringssystem är certifierade av organ som uppfyller europeiska standarder för certifiering.

Enheten skall godkänna likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den skall även godta andra bevis på likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder som lämnas av leverantörer.

Standarder för miljöledning

12 § När det gäller byggentreprenad- eller tjänstekontrakt kan en upphandlande enhet, när det behövs, kräva att leverantörerna anger de åtgärder för miljöledning som de kommer att tillämpa när kontraktet fullgörs, för att därigenom kontrollera deras tekniska förmåga.

Om den upphandlande enheten i ett sådant fall kräver att få tillgång till ett av ett oberoende organ upprättat certifikat som intygar att leverantören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, ska enheten hänvisa till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder. Miljöledningsstandarderna ska vara certifierade av organ som uppfyller unionslagstiftningen eller relevanta europeiska eller internationella standarder för certifiering.

Enheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörerna. *Lag (2011:697)*

Begränsad kontroll

13 § En upphandlande enhet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet till de anbudssökande och anbudsgivare som anges i andra och tredje styckena. Leverantören ska ges skäligen tid att komma in med de begärda handlingarna.

I ett öppet förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som enheten avser att tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 9 kap. 9 § första stycket.

I ett selektivt eller förhandlat förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller de anbudssökande som enheten avser att bjuda in att lämna anbud respektive att förhandla. *Lag (2010:572)*

12 kap. Tilldelning av kontrakt

Alternativa grunder för tilldelning av kontrakt

1 § En upphandlande enhet skall anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande enheten, eller
2. det anbud som innehåller det lägsta priset.

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, skall enheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

En upphandlande enhet skall i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

Viktning av kriterier

2 § Den upphandlande enheten skall ange hur sådana kriterier som avses i 1 § andra stycket kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om det enligt den upphandlande enheten inte är möjligt att ange viktningen av de olika kriterierna, skall dessa anges i fallande prioritetsordning.

Viktningen av kriterierna eller kriteriernas prioritetsordning skall anges i

1. annonsen om upphandlingen,
2. förfrågningsunderlaget,
3. en inbjudan om att bekräfta intresse som avses i 8 kap. 14 §, eller
4. en inbjudan att lämna anbud eller att delta i förhandlingar.

LUF

Onormalt låga anbud

3 § En upphandlande enhet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan enheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.

En begäran om förklaring kan gälla

1. om anbudsgivaren kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,
2. om anbudsgivaren kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av anbudsgivaren,
4. om anbudsgivaren iakttar de bestämmelser om arbetarskydd och arbetsförhållanden som gäller på den ort där kontraktet skall fullgöras, och
5. om anbudsgivaren fått möjlighet att erhålla statligt stöd.

Den upphandlande enheten skall ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över enhetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna.

4 § Om en upphandlande enhet finner att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får enheten begära en förklaring av anbudsgivaren. Kan anbudsgivaren inte efter en sådan begäran och inom en skälig tidsfrist som angetts av den upphandlande enheten visa att det är fråga om ett med EUF-fördraget förenligt stöd, får anbudet förkastas.

En upphandlande enhet som förkastar ett anbud enligt första stycket ska underrätta Europeiska kommissionen om det. *Lag (2010:572)*

13 kap. Projekttävlingar på tjänsteområdet

Tillämpningsområdet

1 § Detta kapitel skall tillämpas på projekttävlingar som

1. ingår i ett förfarande för tilldelning av ett tjänstekontrakt, eller
2. innefattar priser eller ersättningar till deltagarna.

Första stycket gäller endast om tröskelvärdet uppgår till minst det belopp som framgår av 2 §.

Tröskelvärden för projekttävlingar

2 § Tröskelvärdet vid projekttävlingar är de värden som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor. *Lag (2010:572)*

3 § Tröskelvärdet vid projekttävlingar som ingår i en tjänsteupphandling skall beräknas till värdet av tjänstekontraktet med i förekommande fall tillägg för värdet av det tjänstekontrakt som senare kan tilldelas vinnaren eller en av vinnarna i tävlingen. I värdet skall även de priser och ersättningar som skall betalas till deltagarna inräknas.

Val av deltagare

4 § En projekttävling får begränsas till ett visst antal tävlingsdeltagare. Den upphandlande enheten skall ange kriterier för urvalet av deltagare.

Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds skall vara så stort att effektiv konkurrens uppnås.

Annonsering

5 § En upphandlande enhet som avser att anordna en projekttävling skall annonsera tävlingen och resultatet av denna (efterannonsering).

Kommunikation och information

6 § I fråga om kommunikation och information skall bestämmelserna i 9 kap. 1–6 §§ och 7 § första stycket tillämpas på motsvarande sätt på projekttävlingar.

7 § Resultatet av en projekttävling ska sändas till Europeiska kommissionen inom två månader efter det att projekttävlingen har avslutats. *Lag (2010:572)*

Jury och dess sammansättning

8 § En jury skall utse vinnande bidrag i en projekttävling. Ledamöterna i juryn skall vara fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, skall minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.

Juryns beslut

9 § Juryn skall vara självständig i sina yttranden och beslut.

Ett tävlingsbidrag får presenteras för juryn endast på ett sådant sätt att det inte framgår vem som har lämnat ett enskilt bidrag. Anonymiteten skall gälla fram till dess juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut.

Vid granskningen får endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas.

10 § Juryn skall lämna ett av ledamöterna undertecknat protokoll i vilket tävlingsbidragen rangordnas. Protokollet skall innehålla en motivering till rangordningen samt de kommentarer och klagöranden som det kan finnas behov av att göra.

Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas av juryn att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.

Fullständiga protokoll skall upprättas över dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna.

14 kap. Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land

Tillämpningsområdet

1 § För anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land, med vilket Europeiska unionen inte har slutit avtal som tillförsäkrar företag från unionen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i detta tredje land, tillämpas 2 och 3 §§.

Bestämmelserna i 1–3 §§ tillämpas inte om något annat följer av åtaganden som unionen eller Sverige har med tredje land. *Lag (2010:572)*

Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land får förkastas

2 § En upphandlande enhet får vid tilldelning av varukontrakt förkasta ett anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land, om andelen sådana varor, bestämd enligt rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen uppgår till mer än hälften av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar.

Med vara avses även programvara för användning i ett telekommunikationsnät.

Företråde vid flera likvärdiga anbud

3 § Om prisskillnaden mellan två eller flera anbud inte är större än tre procent och anbudet i övrigt är likvärdigt vid en bedömning enligt 12 kap. 1 §, skall företråde ges anbud som inte kan förkastas med stöd av 2 §.

15 kap. Upphandling som inte omfattas av direktivet

Tillämpningsområdet

1 § Detta kapitel gäller för sådan upphandling som avses i 1 kap. 2 § andra stycket.

Tillämpliga bestämmelser

2 § Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas även

- 1 kap. (lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser),
- 2 kap. (definitioner),
- 4 kap. 4 § (inköpscentraler),
- 5 kap. (ramavtal),
- 6 kap. 4 § (uppgifter om ursprung, tillverkning m.m.),
- 6 kap. 7 § (miljömärken),
- 6 kap. 14 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),
- 8 kap. 12 § (om någon annan än den upphandlande enheten ska lämna ut förfrågningsunderlaget),
- 16 kap. (avtalspär, överprövning och skadestånd),
- 17 kap. (upphandlingsskadeavgift), och
- 18 kap. (tillsyn).

Vid upphandling som avser tjänster som anges i bilaga 3 (B-tjänster) tillämpas även 6 kap. 1–3, 5, 6 och 8 §§, när värdet av kontraktet uppgår till minst tillämpligt tröskelvärde i 3 kap.

Ett särskilt kvalificeringssystem enligt 11 kap. 2 § får tillämpas vid användning av urvalsförfarande för tilldelning av kontrakt eller ramavtal enligt detta kapitel.

En upphandlande enhet får publicera annonser om upphandlingar på det sätt som gäller för upphandlingar enligt 7 kap. *Lag (2011:1031)*

Upphandlingsförfaranden

3 § En upphandling enligt detta kapitel ska göras genom förenklat förfarande eller urvalsförfarande.

Direktupphandling får dock användas om kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av det tröskelvärde som avses i 3 kap. 1 § första stycket 1. Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall då förutsättningarna för tilldelning av kontrakt utan föregående annonsering som avses i 4 kap. 2 och 3 §§ är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl. *Lag (2010:572)*

Beräkning av värdet av ett kontrakt

3 a § Värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt kontraktet. En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna i denna lag.

Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats.

Vid beräkningen ska den upphandlande enheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av enheten under räkenskapsåret. *Lag (2010:572)*

Annonsering

4 § Vid förenklat förfarande ska den upphandlande enheten begära anbud genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i annan form som möjliggör effektiv konkurrens.

Vid urvalsförfarande ska den upphandlande enheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig. Enheten får i sin inbjudan ange det antal leverantörer som den avser att bjuda in. Antalet ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska upphandlas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås. *Lag (2010:572)*

Innehåll i en annons m.m.

5§ En annons om upphandling enligt 4 § ska innehålla uppgift om föremålet för upphandlingen och kontaktuppgifter till den upphandlande enheten.

Vid förenklat förfarande ska det dessutom framgå

1. hur anbud får lämnas,
2. den dag då anbud senast ska ha kommit in, och
3. den dag till och med vilken anbudet ska vara bindande.

Vid urvalsförfarande ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om

1. hur en anbudsansökan får lämnas, och
2. den dag ansökan senast ska ha kommit in. *Lag (2010:572)*

Annonsering vid förhandsinsyn

5 a § En upphandlande enhet som avser att tilldela ett kontrakt genom direktupphandling enligt 3 § andra stycket får annonsera sin avsikt i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig (förhandsinsyn).

Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i en annons om förhandsinsyn.

Lag (2010:572)

6–7 §§ har upphävts genom lag (2010:572).

Kommunikationsmedel vid upphandling

8§ Bestämmelserna i 9 kap. 1–6 §§ och 7 § första stycket gäller för anbudsansökningar och anbud vid upphandling som avses i detta kapitel.

Tidsfrister för att lämna anbudsansökningar och anbud

9§ Anbudssökande och anbudsgivare ska ges skälig tid att komma in med ansökningar respektive anbud. Tiden för att komma in med anbudsansökningar får dock aldrig vara kortare än tio dagar från den dag då ansökningsinbjudan blev publicerad enligt 4 § andra stycket. *Lag (2010:572)*

10§ Den upphandlande enheten ska vid förenklat förfarande och urvalsförfarande lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar begärts i god tid. *Lag (2011:1031)*

Mottagande och öppnande av anbud

11 § Försändelser med anbud skall, så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande enheten skall delta. Anbudet skall föras upp i en förteckning, som skall bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare skall dessutom en person som utsetts av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta skall betalas av den som framställt begäran.

Anbudet skall öppnas samtidigt.

Rättelse av fel, förtydligande och komplettering

12§ En upphandlande enhet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

Enheten får begära att en ansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Kontroll och utslutning av leverantörer

13§ En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet skall utsluta en anbudssökande eller anbudsgivare från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 10 kap. 1 §.

En anbudssökande eller anbudsgivare får utslutas från deltagande i en upphandling enligt 10 kap. 2 och 3 §§.

En upphandlande enhet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena skall i förfrågningsunderlaget, annonsen eller skrivelsen ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.

13a§ Vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i Sverige enligt 10 kap. 3 § första stycket 5 ska den upphandlande enheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet. *Lag (2010:572)*

LUF

Begränsad kontroll

13b§ En upphandlande enhet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet till de anbudssökande och anbudsgivare som anges i andra och tredje styckena. Leverantören ska ges skälig tid att komma in med de begärda handlingarna.

I ett förenklat förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som enheten avser att bjuda in till förhandling eller, om ingen förhandling sker, den eller de anbudsgivare som enheten avser tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna bjuds in till förhandling respektive underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 19 §.

I ett urvalsförfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller de anbudssökande som enheten avser att bjuda in att lämna anbud respektive att förhandla. *Lag (2010:572)*

14 § har upphävts genom lag (2010:572).

Prövning av anbudsansökningar och anbud

15§ En upphandlande enhet ska pröva alla de anbudsansökningar och anbud som har kommit in i rätt tid, om inte något annat följer av 13 §. *Lag (2010:572)*

Tillgång till andra företags kapacitet

15a§ En leverantör får vid behov när det gäller ett visst kontrakt åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. *Lag (2010:572)*

Alternativa grunder för tilldelning av kontrakt

16§ En upphandlande enhet skall anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande enheten, eller
2. det anbud som har lägst pris.

Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga skall göras enligt 12 kap. 1 § andra stycket.

Den upphandlande enheten skall antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket viktas vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga eller ange kriterierna i fallande prioritetsordning. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Kriterieviktningen eller prioritetsordningen skall anges i annonsen om upphandling, i ansökningsinbjudan eller i förfrågningsunderlaget.

Onormalt låga anbud

17 § En upphandlande enhet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan enheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar. *Lag (2010:572)*

Dokumentation, underrättelse och förvaring av handlingar

18 § En upphandlande enhet ska anteckna skälen för sina beslut och annat av betydelse vid upphandlingen. Detta gäller dock inte vid tilldelning av kontrakt vilkas värde uppgår till högst det i 3 § andra stycket angivna värdet. *Lag (2010:572)*

19 § Vid förenklat förfarande och urvalsförfarande ska den upphandlande enheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som avses i 9 kap. 9 § och lämna sådana upplysningar som avses i 9 kap. 10 §.

Vid direktupphandling ska den upphandlande enheten, när beslut om leverantör och anbud fattats, underrätta anbudsgivarna om beslutet snarast möjligt.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått sådan underrättelse eller sådana upplysningar som avses i första stycket. *Lag (2011:1031)*

20 § När en upphandling har avslutats skall en upphandlande enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbud och anbudsansökningar med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar och liknande.

Handlingarna skall bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.

Meddelande till kommissionen om resultatet av en upphandling av B-tjänster

21 § Om ett kontrakt som avser tjänster enligt bilaga 3 (B-tjänster) uppgår till minst tillämpligt tröskelvärdet i 3 kap., ska den upphandlande enheten senast inom 60 dagar efter det att kontraktet tilldelats meddela Europeiska kommissionen om det. *Lag (2010:572)*

22 § har upphävts genom lag (2011:1031).

Projekttävlingar

23 § Bestämmelserna i 13 kap. 1 § första stycket, 4, 6 och 8–10 §§ gäller även för projekttävlingar som understiger tröskelvärdet i 13 kap. 2 §, om tävlingens värde uppgår till högst det i 3 § andra stycket angivna värdet.

Vid anordnande av projekttävlingar ska 3 § tillämpas. En projekttävling ska annonseras enligt 4 eller 5 §.

Om ett kontrakt enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren respektive vinnarna bjudas in att delta i förhandlingar. *Lag (2010:572)*

16 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

Avtalsspärr

Allmänna bestämmelser om avtalsspärr

1 § Om en upphandlande enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 9 kap. 9 § första stycket eller 15 kap. 19 § och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.

Om en upphandlande enhet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden. *Lag (2011:1031)*

Undantag från avtalsspärr

2 § Avtalsspärr gäller inte

1. vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 4 kap. 2 eller 3 §, eller
2. vid direktupphandling enligt 15 kap. 3 § andra stycket. *Lag (2011:1031)*

Avtalsspärr vid förhandsinsyn

3 § Vid förhandsinsyn enligt 7 kap. 7 § eller 15 kap. 5 a § får den upphandlande enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att annonsen om förhandsinsyn publicerats. *Lag (2011:1031)*

LUF

Överprövning

Allmänna bestämmelser om överprövning

4 § Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva

1. en upphandling, och
2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande enhet och en leverantör. *Lag (2011:1031)*

Behörig domstol

5 § En ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sitt hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2011:1031)*

Överprövning av en upphandling

6 § Om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande enheten och en leverantör. *Lag (2011:1031)*

7 § Om den upphandlande enheten under pågående överprövning av en upphandling ingår ett avtal i strid med 1, 3, 8, 9 eller 10 §, ska rätten, på yrkande av leverantören, överpröva avtalets giltighet i enlighet med 13–15 §§. *Lag (2011:1031)*

Förlängd avtalsspärr

8 § Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 1 eller 3 § att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr).

Rätten får besluta att någon förlängd avtalsspärr inte ska gälla. *Lag (2011:1031)*

Interimistiskt beslut vid överprövning av en upphandling

9 § I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande enheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Lag (2011:1031)

Tiodagarsfrist

10 § När en förlängd avtalsspärr gäller enligt 8 §, får den upphandlande enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

När en förvaltningsrätt eller en kammarrätt har fattat ett beslut enligt 9 §, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från det att domstolen har avgjort målet eller upphävt beslutet.

När Högsta förvaltningsdomstolen har fattat ett beslut enligt 9 § och beslutat att återförvisa målet till lägre instans, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från beslutet om återförvisning.

Rätten får besluta att någon tiodagarsfrist inte ska gälla. *Lag (2011:1031)*

Tidsfrister för ansökan om överprövning av en upphandling

11 § En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av en sådan avtalsspärr som avses i 1 eller 3 §. *Lag (2011:1031)*

12 § En ansökan om överprövning av ett beslut att avbryta en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten innan tio dagar har gått från det att den upphandlande enheten med ett elektroniskt medel har skickat en underrättelse om beslutet och angett skälen för detta.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten innan 15 dagar har gått från utskickandet. *Lag (2010:572)*

Överprövning av ett avtals giltighet

13 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande enhet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1, 2, 3, 4 eller 5 §, 13 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 9 kap. 9 § första stycket eller 15 kap. 19 §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Lag (2011:1031)

14 § Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda. *Lag (2011:1031)*

15 § Bestämmelserna om ogiltighet i 13 § ska inte tillämpas om en upphandlande enhet genom förhandsinsyn enligt 7 kap. 7 § eller 15 kap. 5 a § har meddelat sin avsikt att upphandla och har iakttagit avtalsspärren vid förhandsinsyn enligt 3 §. *Lag (2011:1031)*

Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet

16 § Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Lag (2011:1031)

Tidsfrister för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet

17 § En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, om inte annat följer av andra stycket, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

Ansökan ska dock ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att

1. Europeiska kommissionen har publicerat en annons enligt 7 kap. 6 § eller ett meddelande enligt 15 kap. 21 §, eller
2. den upphandlande enheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 9 kap. 10 §. *Lag (2011:1031)*

Beräkning av vissa tider

18 § Vid beräkningen av längden av en avtalsspärr samt av tiodagarsfrister enligt 10 § och tidsfrister för ansökan om överprövning ska 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid tillämpas. *Lag (2011:1031)*

Förbud mot överklagande

19§ Ett beslut som denna lag är tillämplig på får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900). *Lag (2011:1031)*

Skadestånd

20§ En upphandlande enhet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta därigenom uppkommen skada för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i en upphandling och som har haft kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans eller hennes möjligheter att tilldelas kontraktet. *Lag (2010:572)*

21§ Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då avtal har slutits mellan den upphandlande enheten och en leverantör eller har förklarats giltigt enligt 13 § genom ett avgörande som har vunnit laga kraft. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlorad. *Lag (2011:1031)*

17 kap. Upphandlingsskadeavgift

Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift

1§ Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande enhet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om

1. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå, trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 16 kap. 1, 3 eller 8 §,
2. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 16 kap. 14 §, eller
3. enheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1, 2, 3, 4 eller 5 §, 13 kap. 5 §, eller 15 kap. 4 eller 6 §. *Lag (2011:1031)*

2§ Tillsynsmyndigheten ska hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som anges i 1 § 1 och 2.

Tillsynsmyndigheten får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som avses i 1 § 3. *Lag (2010:572)*

Behörig domstol

3§ En ansökan om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sitt hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2010:572)*

Avgiftens storlek

4§ Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10.000 kronor och högst 10.000.000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet.

Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 3 kap. 2 och 3 §§ eller 15 kap. 3 a §.

Lag (2010:572)

5§ Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarig överträdelsen är.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl. *Lag (2010:572)*

Tidsfrister för ansökan om avgift

6§ En ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 1 § 1 eller 2 ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande som ansökan grundas på har vunnit laga kraft. *Lag (2010:572)*

7 § När en ansökan om upphandlingsskadeavgift grundas på 1 § 3 och en eller flera leverantörer har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 16 kap. 17 §, får ansökan inte göras förrän fristen har löpt ut och samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft. Ansökan ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft.

När ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 16 kap. 17 §, ska ansökan ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts. *Lag (2011:1031)*

Betalning av avgift m.m.

8 § Upphandlingsskadeavgiften tillfaller staten. *Lag (2010:572)*

9 § Upphandlingsskadeavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att avgörandet beträffande avgiften har vunnit laga kraft eller inom den längre tid som anges i avgörandet.

Om avgiften inte betalas i tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften till indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. *Lag (2010:572)*

10 § En beslutad upphandlingsskadeavgift faller bort, om avgörandet beträffande avgiften inte har kunnat verkställas inom fem år från det att avgörandet har vunnit laga kraft.

Lag (2010:572)

18 kap. Tillsyn

Allmänna bestämmelser om tillsyn

1 § Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som utövar tillsyn över upphandling enligt denna lag. *Lag (2010:572)*

2 § Vid sin tillsyn får myndigheten inhämta alla nödvändiga upplysningar för sin tillsynsverksamhet från upphandlande enheter eller den som kan antas vara en upphandlande enhet. Upplysningarna ska i första hand inhämtas genom skriftligt förfarande. Om det på grund av materialets omfattning, brådskas eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande enheten. *Lag (2010:572)*

3 § En upphandlande enhet och den som kan antas vara en upphandlande enhet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn.

Lag (2010:572)

Föreläggande

4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande enhet eller den som kan antas vara en upphandlande enhet att lämna uppgift, att visa upp en handling eller att lämna över en kopia av handlingen.

Ett föreläggande enligt första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart hos allmän förvaltningsdomstol. *Lag (2010:572)*

Behörig domstol

5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande enligt 4 § får överklagas hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sitt hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2010:572)*

Propositioner

SFS 2007:1092
Prop. 2006/07:128

SFS 2009:854
Prop. 2008/09:165

SFS 2010:572
Prop. 2009/10:180

SFS 2010:1496
Prop. 2010/11:24

SFS 2011:697
Prop. 2010/11:93

SFS 2011:1031
Prop. 2010/11:150

Bilaga 1 Förteckning över byggtreprenadkontrakt

Avdelning F	Huvud- grupp	Grupp	Under grupp	NACE Byggtreprenader Benämning	Anm.
	45			Byggverksamhet	Omfattar: – nybyggnad, renovering och normal reparation
		45.1		Mark- och grund- arbeten	
			45.11	Rivning av hus; markarbeten	Omfattar: – rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar – röjning av byggplatser – markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. – iordningställande av gruvarbetsplatser: avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Omfattar även: – dränering av byggplatser – dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark
			45.12	Markundersökning	Omfattar: – provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål <i>Omfattar inte:</i> – borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, jfr 11.20 – brunnsborrning, jfr 45.25 – schaktsänkning, jfr 45.25 – spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, jfr 74.20
		45.2		Bygg- och anläggningsarbeten	
			45.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	Omfattar: – byggande av alla slags byggnader – byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.dyl.: – broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor – rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation – rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation samt därmed förknippade arbeten – montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader

LUF

Avdelning F	Huvud- Grupp	Under grupp	NACE Byggtreprenader Benämning	Anm.
				<i>Omfattar inte:</i> - tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, jfr 11.20 - uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, jfr huvudgrupperna 20, 26 och 28 - anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, jfr 45.23 - bygginstallationer, jfr 45.3 - slutbehandling av byggnader, jfr 45.4 - arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, jfr 74.20 - projektleddning för byggande, jfr 74.20
		45.22	Takarbeten	<i>Omfattar:</i> - byggande av tak - taktäckning - impregnering
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<i>Omfattar:</i> - anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar - anläggning av järnvägar - anläggning av start- och landningsbanor på flygfält - anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader - målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser
		45.24	Vattenbyggnad	<i>Omfattar inte:</i> - förberedande markarbeten, jfr 45.11 <i>Omfattar:</i> - anläggning av: vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. - dammar, diken o. dyl. - muddring - undervattensarbete

Avdelning F	Huvud-Grupp	Undergrupp	NACE Byggtreprenader Benämning	Anm.
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Omfattar: – bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning: – grundläggning inklusive pålning – borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning – uppförande av icke egentillverkade stålelement – bockning av stål – murning och stenläggning – resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar – uppförande av skorstenar och industriugnar <i>Omfattar inte:</i> – uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, jfr 71.32
	45.3	45.31	Bygginstallationer Elinstallationer	Omfattar: – installation i byggnader och andra anläggningar av: elkablar och elarmatur, telekommunikationssystem, elvärmesystem, antenner, brandlarm, tjuvlarm, hissar och rulltrappor, åskledare etc.
		45.32	Isoleringsarbeten	Omfattar: – installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering <i>Omfattar inte:</i> – impregnering, jfr 45.22
		45.33	VVS-arbeten	Omfattar: – installation i byggnader och andra anläggningar av: vattensystem samt sanitetsutrustning, gasarmaturer, värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar, sprinklersystem <i>Omfattar inte:</i> – installation av elvärmesystem, jfr 45.31
		45.34	Andra bygginstallationer	Omfattar: – installation av belysnings- och signalssystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar – installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar

LUF

Avdelning F	Huvud- grupp	Under grupp	NACE Byggtreprenader Benämning	Anm.
	45.4		Slutbehandling av byggnader	
		45.41	Puts-, fasad- och stuckaturarbeten	Omfattar: – anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändigt puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning
		45.42	Byggnads- snickeriarbeten	Omfattar: – installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.dyl., av trä eller andra material – invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar <i>Omfattar inte:</i> – läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, jfr 45.43
		45.43	Golv- och vägg- beläggnings- arbeten	Omfattar: – läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten, parkett och andra golvbeläggningar av trä, mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast, terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar, tapeter
		45.44	Måleri- och glas- mästeriarbeten	Omfattar: – invändig och utvändigt målning av byggnader – målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.dyl. – installation av glas, speglar etc. <i>Omfattar inte:</i> – installation av fönster, jfr 45.42
		45.45	Annan slutbe- handling av bygg- nader	Omfattar: – installation av privata simbassänger – rengöring med ånga, blåsträng och liknande behandling av fasader – annan slutbehandling av byggnader <i>Omfattar inte:</i> – invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, jfr 74.70
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	<i>Omfattar inte:</i> – uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt – utrustning utan förare, jfr 71.32

Lag (2011:1031)

Bilaga 2 Förteckning över tjänstekontrakt (A-tjänster)

Kategori	Beskrivning
1	Underhålls- och reparationstjänster.
2	Landtransport, med undantag av järnvägstransport som omfattas av kategori 18, även säkerhets- och kurirtransporter, med undantag av postbefordran.
3	Flygtransport av passagerare och gods, med undantag av postbefordran.
4	Postbefordran på land, med undantag av järnvägstransport som omfattas av kategori 18, och i luften.
5	Telekommunikationstjänster.
6	Finansiella tjänster: a) Försäkringstjänster. b) Bank- och investeringstjänster, med undantag av finansiella tjänster i samband med utfärdande, förvärv, försäljning eller överföring av värdepapper eller andra finansiella instrument samt riksbankstjänster. Dessutom undantas tjänster som avser förvärv eller hyra, oavsett finansieringsvillkor, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller som avser rättigheter till sådan egendom. Finansiella tjänster som tillhandahålls samtidigt med, före eller efter köpe- eller hyreskontraktet, oberoende av form, ska dock omfattas av detta direktiv.
7	Databehandlingstjänster och därmed sammanhängande tjänster.
8	Forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag av forsknings- och utvecklingstjänster som inte uteslutande är till förmån för den upphandlande enheten i dess egen verksamhet, under förutsättning att dessa tjänster helt finansieras av den upphandlande enheten.
9	Redovisnings-, revisions- och bokföringstjänster.
10	Marknads- och opinionsundersökningar.
11	Organisationskonsulttjänster, med undantag av medlings- och förliknings-tjänster, och därmed sammanhängande tjänster.
12	Arkitekttjänster, tekniska konsulttjänster och integrerade tekniska tjänster, stadsplanering och landskapsarkitektur, därmed sammanhängande vetenskapliga och tekniska konsulttjänster, teknisk provning och analys.
13	Reklamtjänster.
14	Fastighetsstädning och fastighetsförvaltning.
15	Förlags- och tryckeritjänster mot arvode eller på kontrakt.
16	Avlopps- och renhållningstjänster, sanering och liknande tjänster.

Lag (2011:1031)

LUF

Bilaga 3 Förteckning över tjänstekontrakt (B-tjänster)

Kategori	Beskrivning
17	Hotell- och restaurangtjänster.
18	Järnvägstransport.
19	Sjötransport.
20	Hjälp-tjänster och tjänster i anslutning till transporter.
21	Juridiska tjänster.
22	Rekrytering och urval av personal, med undantag av anställningskontrakt.
23	Spanings- och säkerhetstjänster, med undantag av säkerhetstransporter.
24	Undervisning och yrkesutbildning.
25	Hälsovård och socialtjänster.
26	Fritids- och idrottsverksamhet samt kulturverksamhet, med undantag av kontrakt som avser förvärv, utveckling, produktion eller samproduktion av program som utförs av radio- och TV-bolag samt kontrakt om sändningstider.
27	Övriga tjänster.

Lag (2011:1031)

Bilaga 4 Definitioner av vissa tekniska specifikationer

I lagen används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. a) *teknisk specifikation i fråga om tjänste- eller varukontrakt*: en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, som kvalitetsnivåer, miljöprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, produktens användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på produkten angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning, bruksanvisningar, produktionsförfaranden och -metoder liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.
- b) *tekniska specifikationer i fråga om byggentreprenadkontrakt*: samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat skall upptas i specifikationerna, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan skall kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande enhetens planerade användning. De tekniska kraven skall omfatta miljöprestandanivåer, formgivning med tanke på alla krav (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetskontroll, terminologi, symboler, tester och testmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder. De skall även innefatta bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden skall antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande enheten enligt lag eller annan författning kan ange i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.
2. *standard*: en teknisk specifikation som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som faller under en av följande kategorier:
  - Internationell standard: standard som fastställts av ett internationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
  - Europeisk standard: standard som fastställts av ett europeiskt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
  - Nationell standard: standard som fastställts av ett nationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
3. *europeiskt tekniskt godkännande*: positivt tekniskt utlåtande om användningen av en produkt, grundat på hur den uppfyller väsentliga krav för byggnadsarbeten, genom sina egenskaper och angivna villkor för tillämpning och användning. Ett europeiskt tekniskt godkännande skall utfärdas av ett organ för godkännande som för detta ändamål utsetts av medlemsstaten.
4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation som upprättats enligt ett förfarande som har erkänts av medlemsstaterna i syfte att åstadkomma enhetlig tillämpning i alla medlemsstaterna och som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.
5. *teknisk referens*: en produkt, med undantag för officiella standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

LUF